

Turism- och besöksnäringstrategi

Kultur- och utbildningsnämnden

Typ av styrdokument: Strategi
Beslutande instans: Kultur- och utbildningsnämnden
Datum för beslut: 2024-12-XX
Diarienummer: 2024.221 KUN

Gäller för: verksamhet kultur, turism och fritid
Giltighetstid: 2025-12-31
Revideras senast: december 2025
Dokumentansvarig: verksamhetschef kultur, turism och fritid

Innehåll

Inledning	3
Syfte... ..	3
Alingsås Vision 2040.....	3
Begreppsdiskussion.....	4
Styrande dokument.....	4
Strategiska fokusområden för kultur- och utbildningsnämnden	7
Stad, park och landsbygd.....	8
Samverkan för hållbarhet och effektivitet.....	9
Kommunikation och marknadsföring.....	9

Inledning

Syfte

Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom turism och besöksnäring. Syftet med denna turism- och besöksnäringstrategi är att skapa en långsiktig och hållbar utveckling av kultur- och utbildningsnämndens arbete avseende turism- och besöksnäring i Alingsås kommun. Strategin ska fungera som ett verktyg för att organisera resurser, attraktioner, marknadsföring och samverkan mellan nämnden och övriga samverkanspartners.

Samverkan med andra parter är avgörande för att utveckla en framgångsrik och hållbar turism- och besöksnäring. Detta arbete kan ske lokalt genom samarbete med andra kommunala nämnder, det lokala näringslivet, föreningslivet och det övriga civilsamhället. Även regionala och statliga samarbetspartners så som Västsvenska turistrådet, Göteborg & Co, Business Region Göteborg och Visit Sweden utgör en viktig del då de kan bidra med resurser, marknadsföring och expertis.

Alingsås Vision 2040

Strategin tar avstamp i Alingsås kommuns Vision 2040 (KF 2018-03-28 § 55).

Alingsås Västsveriges vackraste kulturstad i en levande byggd. Genom nytänkande, engagemang och tillgänglighet skapar vi livskvalitet för alla.

Begreppsdiskussion

Turism

FN-organet UNWTO (United Nations World Tourism Organization) definierar turism som människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning. Vistelsens syfte kan vara fritid, affärer eller annat.

Besöksnäring

Besöksnäringen är en heterogen näring som består av flera olika branscher som levererar olika typer av tjänster och varor till besökare på en specifik plats eller på resande fot mellan två platser. Dessa tjänster och varor kan exempelvis vara boende, transportmedel, handel, restaurang, kultur och aktiviteter. Besöksnäringen domineras ofta av småskaliga verksamheter och har en stor betydelse för platsens utveckling i en bredare bemärkelse, det

vill säga inte bara för besökarna utan även i den bofasta befolkningen och platsens övriga näringsliv.

Styrande dokument

Reglemente för kultur- och utbildningsnämnden

Kultur- och utbildningsnämnden är bland annat kommunens samordnande och verkställande organ för kultur- och fritidsverksamhet samt kommunens verksamhet inom turism, besöksnäring och evenemang.

Alingsås näringslivsstrategiska program

Syftet med det näringsstrategiska programmet är att tydliggöra och stärka Alingsås kommuns samlade arbete gentemot näringslivet. I Alingsås ska finnas goda förutsättningar för ett starkare näringsliv och växande arbetsmarknad så att arbetstillfällen och tillväxt skapas. Genom programmet skapas förståelse för behovet av att utveckla infrastruktur, underlätta upphandlingar och etableringar samt bereda detaljplanerad mark. Programmet har tre fokusområden:

- Kompetensförsörjning och attraktionskraft Alingsås kommun tillvaratar kompetens och attraherar talang.
- Samhällsplanering Alingsås kommun erbjuder goda förutsättningar för en hållbar tillväxt.
- Företagsklimat och innovationskraft Alingsås kommun har ett gott klimat för företagande och innovation.

Hållbarhetsklivet - Västsveriges samlade initiativ för en hållbar besöksnäring.

Hållbarhetsklivet drivs av Turistrådet Västsverige och är Västsveriges samlade initiativ för en hållbar besöksnäring. Offentliga och privata aktörer kan ansluta sig till initiativet och agerar därmed gemensamt för att ställa om till ett hållbart samhälle. Alingsås kommun är en av dessa aktörer. Hållbarhetsklivet baseras på fyra grundläggande principer som är styrande för de vägval som görs inom utveckling samt marknadsföring av besöksnäringen i Västsverige.

- Så lite onödig miljöpåverkan som möjligt
- Bra för både boende och besökare
- Fler besökare när och där det inte är fullt
- Fler heltidsjobb och mer robusta verksamheter

Alingsås platsvarumärke

Alingsås platsvarumärke ger turist och besöksnäringstrategin en samlad gemensam kommunikativ inriktning. Platsvarumärket inspirerar invånare och besökare att utforska allt vad kommunen har att erbjuda. Varumärket skapar stolthet, förmedlar delaktighet, engagemang och strävar efter att göra Alingsås till en kommun där man känner sig hemma. Här finns en dynamisk miljö där både studenter och yrkesverksamma kan växa och utvecklas. Alingsåsare har ständigt sökt nya vägar framåt. Genom att stödja nästa generations entreprenörer och främja nya visionärer säkrar vi vår kommun för framtiden. Platsvarumärket rör sig från nuläge till nuläge:

- Alingsås är mysig fikakultur samt rik matkultur från jordens alla hörn.
- Alingsås är den vackra trästaden och en stad med djärvt kulturliv.
- Alingsås är en kommun med lång och stark historia samt en plats för innovation och experimentlust.

Alingsås stadsmiljöprogram

Alingsås stadskärna är en vacker miljö att leva och verka i liksom att besöka och uppleva. De särskiljande drag som utmärker staden ska uppmärksammas, lyftas fram och byggas vidare på. Genom att möjliggöra för konst, kulturella värden, lekfulla inslag och flexibilitet öppnas det upp för berättelser, reflektioner, känslor samt samhörighet i det offentliga rummet. Med trygghetsfrämjande gestaltning och fysiska åtgärder kan den upplevda tryggheten förstärkas. Människor ska känna sig jämlikt behandlade och att den offentliga miljön, oavsett tid på året eller dygnet, ska upplevas som tillgänglig, tydlig, orienterbar, trafiksäker, hel och ren. Målbilden att utveckla attraktiviteten och användarvänligheten i Alingsås stadskärna tydliggörs i fyra olika inriktningsmål.

- Upprätthålla och förädla stadskärnans skönhet.
- Förbättra och tillgängliggöra stadens funktioner.
- Påkalla nyfikenhet och bidra till lekfulla upplevelser.
- Öka känslan av trygghet i stadskärnan.

Alingsås kommuns hållbarhetspolicy

I Alingsås policy för hållbar utveckling anges fem principer som stöd för hur kommunen ska arbeta:

1. Åtgärder som ger långsiktiga och strukturella förändringar i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning ska väljas i första hand.
2. Åtgärder ska planeras ur ett helhetsperspektiv och hänsyn till påverkan även utanför kommunens gränser ska vägas in.
3. Hållbarhetsarbetet utgår från samverkan i kommunens hela organisation – ett Alingsås – och skapar förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att

arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv, föreningsliv och civilsamhället.

4. All verksamhetsutveckling ska gynna en hållbar utveckling för Alingsås kommun och dess invånare. Nya lösningar och idéer bejakas genom att arbetet alltid ska ha ett lärandeperspektiv.
5. Alingsås kommuns mål för hållbar utveckling ska aktivt kommuniceras internt och externt.

Agenda 2030

Agenda 2030 och Globala målen syftar till att skapa en hållbar utveckling. En hållbar utveckling innebär att kommunen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. Det innebär att man måste leva på ett sätt idag som innebär att framtida generationer ska kunna ha samma möjligheter som vi. De tre dimensionerna av hållbar utveckling, det vill säga de ekonomiska, sociala och miljömässiga, var en viktig utgångspunkt i framtagandet av de globala målen. De tre dimensionerna genomsyrar målen för att skapa en hållbar, inkluderande och rättvis utveckling för alla.

Barnkonventionen

Enligt Barnkonventionen är alla som inte har fyllt 18 år barn. I arbete med besöksnäring och turism i Alingsås kommun ska hänsyn tas till barnkonventionen så att det blir en horisontell dimension att arbeta efter. Alla kommuner, regioner och de flesta statliga myndigheter har verksamheter där barn och unga berörs av de beslut som fattas och därför är det värdefullt att lyssna på vad barn och unga har för åsikter och erfarenheter. Det ska vara bra för barn som besöker oss men också för barn som växer upp här. Kultur- och utbildningsnämndens Turism- och besöksnäringstrategi ska vara känd, tillgänglig och anpassad för barn. För arbetet med turism och besöksnäring kan det handla om att ta fram olika råd, tips och föreskrifter för de som har barn och unga som målgrupp för att veta vad som skapar trygghet, intresse och en vilja att lära mer. Men också att få kunskap om barns uppfattning om till exempel resandet till, i och runtomkring länet. Barnperspektivet innebär att vuxna så långt det är möjligt sätter sig in i barns situation och försöker se till barnets bästa.

Anpassning för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet kopplad till delaktighet och jämlikhet. Resande och upplevelser handlar inte bara om nöje, utan är även en fråga om att växa, utveckla sin potential och erfara kulturella aktiviteter. Cirka 20 procent av befolkningen har omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar. Det handlar om personer som har svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att bearbeta och tolka information och att vissa personer har svårt att tåla vissa ämnen. Det sker också en ökning av människor med åldersrelaterade funktionshinder. Ett funktionshinder uppstår i mötet mellan människa och miljö. Det kan handla om allt från höga trösklar till attityder. Det är alltså miljön och omgivningen som är funktionshinderande. Det finns olika skäl till att funktionshinderade inte reser i samma utsträckning som andra. Det är dels bristen på fysisk tillgänglighet, bristen på tillförlitlig

information eller den psykologiska osäkerheten där man inte vet om man vågar resa eller är välkommen. Tillgänglighet bör genomsyra allt i våra besökares konsumtionskedja.

Strategiska fokusområden för kultur- och utbildningsnämnden

Följande tre strategiska fokusområden har identifierats för kultur- och utbildningsnämnden arbete med turism- och besöksnäringen.

1. Stad, park och landsbygd

Alingsås är en destination som kan erbjuda såväl kulturhistoria, en charmig småstadsmiljö som naturupplevelser. Genom att arbeta med specifika geografiska målområden skapas ett helhetsperspektiv på turismutvecklingen för kultur- och utbildningsnämnden där varje geografiskt område har sin egen karaktär och potential. Med målområden som inkluderar både stadsmiljöer och naturnära upplevelser kan en bred målgrupp tillgodoses där Alingsås ska var det självklara valet för besökare och alingsåsarna.

Att lyfta fram tre geografiska målområden tydliggörs vart kultur- och utbildningsnämndens resurser kommer att riktas vilket skapar transparens gentemot samarbetspartners inom näringslivet, andra kommunala förvaltningar, alingsåsare och besökare.

Följande målområden har identifierats:

1. Alingsås stadskärna

I Alingsås stadskärna är småstadsideyllen och kulturen alltid närvarande. Nya intryck och minnen skapas i den attraktiva miljön. I de centrala delarna av stadskärnan ansvarar kultur- och utbildningsförvaltningen för Alingsås museum, Alingsås konsthall, Parkscenen, Palladium samt Kulturhuset.

2. Nohaga park

I Nohagaområdet finns en blandning av upplevelser och möjlighet till rörelse av olika slag för alla åldrar och smaker. Här har kultur- och utbildningsförvaltningen primärt ansvar för aktiviteter knutna till Nohaga slott, lantgården, Nohaga Parkbad, Nohaga ishall, utsiktstornet samt Poetensplats. Tillsammans med andra förvaltningar i Alingsås kommun ska samverkan ske kring platserna Nohaga park och trädgård samt Mjörnstranden.

3. Från Brobacka till Stora Mellby

Från jättegrytorna i Brobacka till väderkvarnarna i Stora Mellby finns ett pärlband av upplevelser kring natur och kulturhistoriska miljöer så som Anten Gräfsnäs järnväg, Gräfsnäs slottsruin och park, Gräfsnäs badplats och Sollebrunn där alla målpunkter erbjuder äventyr. Kultur- och utbildningsförvaltningen har i detta område primärt ansvar för Sollebrunns bibliotek, Gräfsnäs slottsruin med upplevelseinnehållet i hela parken, uthyrning av ytor samt badbryggor.

2. Samverkan för hållbarhet och effektivitet

Stöd till besöksnäringen och besöksmålsföreningar genom effektivitets- och hållbarhetsfokus

- Lyssna på besöksnäringens och föreningarnas behov utifrån deras likheter och skillnader.
- Erbjud verktyg och kontakter för utveckling och stöttning till besöksnäringens företag och föreningarna.
- Samverka med hållbar marknadsföring och kommunikation genom Alingsås kommuns webb, SOME, digitala tavlor och printat material så som foldrar och annonser tryckta och digitala i tidningar och magasin.
- Förmedla kunskap om och samverka med perspektivet funktionsvariation och barnperspektivet.

Kultur- och utbildningsförvaltningens organisation av ansvarsområden utifrån ett innovations- effektivitets och hållbarhetsfokus

- Tillsammans med övriga förvaltningar i kommunen organisera sina ansvarsområden på ett hållbart och effektivt sätt utifrån uppdraget.
- Fokusera på hållbar turism och besöksnäring året runt med årstidsanpassade upplevelser och cirkulära evenemang.
- Strukturera de olika uppdragen, organisera dem och finna samverkan mellan kommunens förvaltningar. Exempelvis inom uppdragen Gräfsnäs slottsruin och Nolhaga Park.
- Se över de uppdrag som förvaltningen såväl nya som gamla, speciellt inom området Kultur, turism och fritid och tydligt kommunicera vad som är huvudfokus det närmaste året.
- Stärka, paketera och finna synergieffekter i förvaltningens erbjudande av kulturupplevelser.
- Se över fördelningen av personella resurser och resurser för evenemang och föreningssamverkan i syfte att hitta ett hållbart läge för genomförande.

- Finna indikatorer som visar på förflyttning och utveckling inom turism- och besöksnäringen.

3. Kommunikation och marknadsföring

- Bli relevant i den digitala kommunikationen. Hemsidans uppdaterade information ska träffa både besökande turister och invånare Alingsås.
- Berätta berättelsen om de platser och fokusområden som prioriteras, på ett relevant och attraktivt sätt så att invånare och besökare kommer att få en bra upplevelse, rekommendera Alingsås och komma åter.
- Identifiera reseanledningar till idrott- och kulturupplevelser och stärka kommunikationen kring dessa.
- Satsa på tydlig fysisk och enhetlig skyltning på fler besöksmål också med tanke på barnperspektivet och de med funktionsvariation. Även säkerställa att innehållet finns tillgängligt på olika språk utöver svenska så som engelska och tyska.
- Utveckla erbjudanden och aktiviteter till invånarna i Alingsås och genom dem nå deras vän- och släktbesökare och därmed öka deras engagemang i kommunens besöksnäring.
- Förmedla kunskapen om ett nationellt API (Application Programming Interface) för den svenska besöksnäringen. Där Visit Sweden tagit fram en struktur, baserad på internationell standard, för att möjliggöra så att den svenska besöksnäringens olika datakällor kan samköras. Att stärka och utveckla destinationens digitala infrastruktur som en förutsättning för en attraktiv, konkurrenskraftig och smart destination.